

SOLA
HISTORIELAG

RISAVIKA I ET HISTORISK PERSPEKTIV

TOR ERIK HANSEN, SOLA HISTORIELAG

Risavika et stoppested på Norvegen

Navnet NORGE: kommer fra norrønt (vikingtid):
norðrvegr.

Det betyr: Veien eller leden mot nord

Risavika/Tananger var helt sikkert et slikt stoppested. Den fungert som ankringsplass, uthavn eller nattehavn.

Dette kan illustreres med hva Snorre om en reise til nevøen til Erling Skjalgsson slik: « *Asbjørn fikk god bøn og nådde Avaldsnes om kvelden* ».

Lenger sør var Egersund et naturlig stoppested.

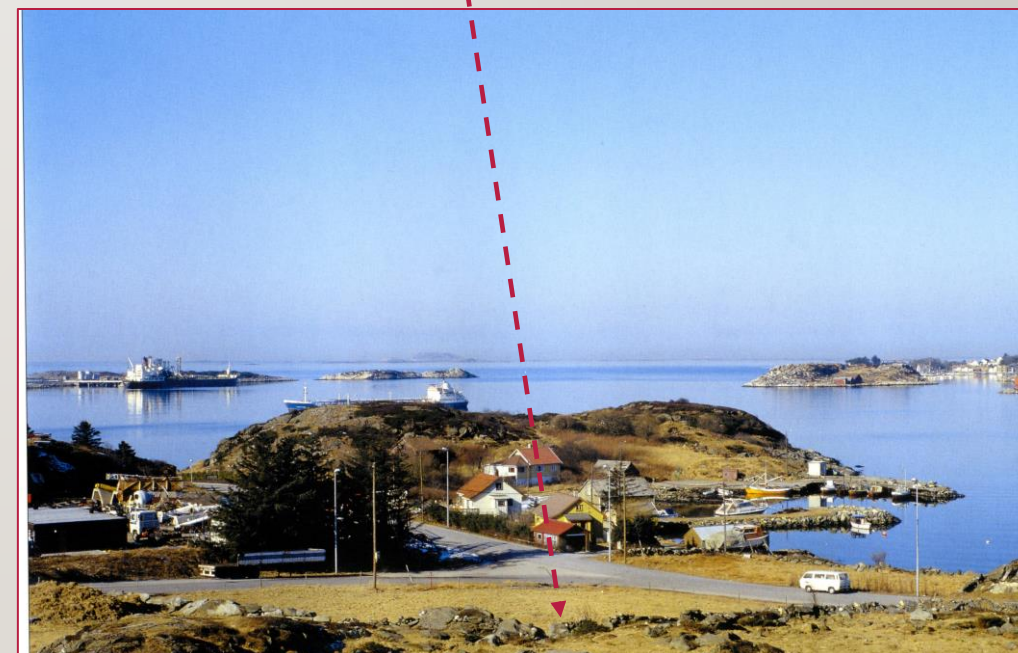
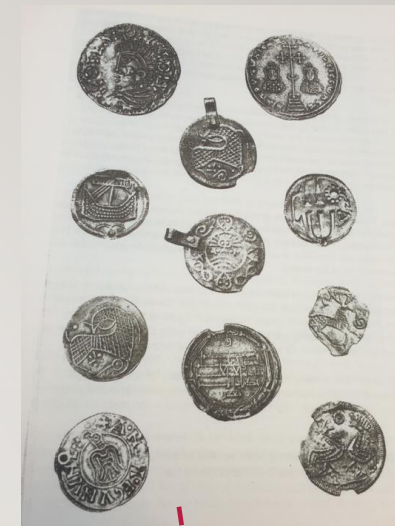

RISAVIKA/TANANGER EN HANDELSHAVN

- Selv om det ikke er funnet fysiske spor at det har vært en handels havn i Risavika så finnes det flere indikasjoner på dette, bl.a annet betalingsmidler som mynter.
- Ordet havn kommer fra norrønt hófn, som betyr er sted der et fartøy *kan losse og laste*.
- Ikke langt unna Risavika ble det under utgraving av en hustuft funnet en glassperle og en mynt fra Afghanistan, som kunne dateres til 806-807 e.Kr.
- Det er også to stedsnavn som indikerer handel:
 - Laberg: som kommer fra ordet Lade = laste
 - Torgo, som betyr Torg/handelsplass

MYNTFUNN FRA VIKINGTIDEN

- Innenfor Hammaren ble det på bruket Nedre Sletthei, i 1866 funnet ca. 800 sølvmynter og 578 fragmenter av mynter.
- Det var for det meste mynter fra England, men også noen fra Tyskland, Skottland, Danmark og Bysants. De er datert 1017-18 og må derfor være lagt i jorda etter dette.
- Ikke langt fra samme stedet ble det i 1874 funnet 14 sølvmynter med relieff av kong Harald Hardråde. (1046-1066)
- På Hogstad er det funnet 19 mynter datert til perioden mellom 1065 og 1080 e.Kr.
- Altså allerede i vikingtiden vises det spor av internasjonal aktivitet.

ERLING SKJALGSSON FRA SOLA (963-1028)

ERLINGS OMRÅDE

- ERLING KONTROLLERTE HELE VESTLANDET FRA LINDESNES TIL STAD

UTVIKLINGEN ETTER VIKINGTID

Skipene ble større og kunne ta mer last.

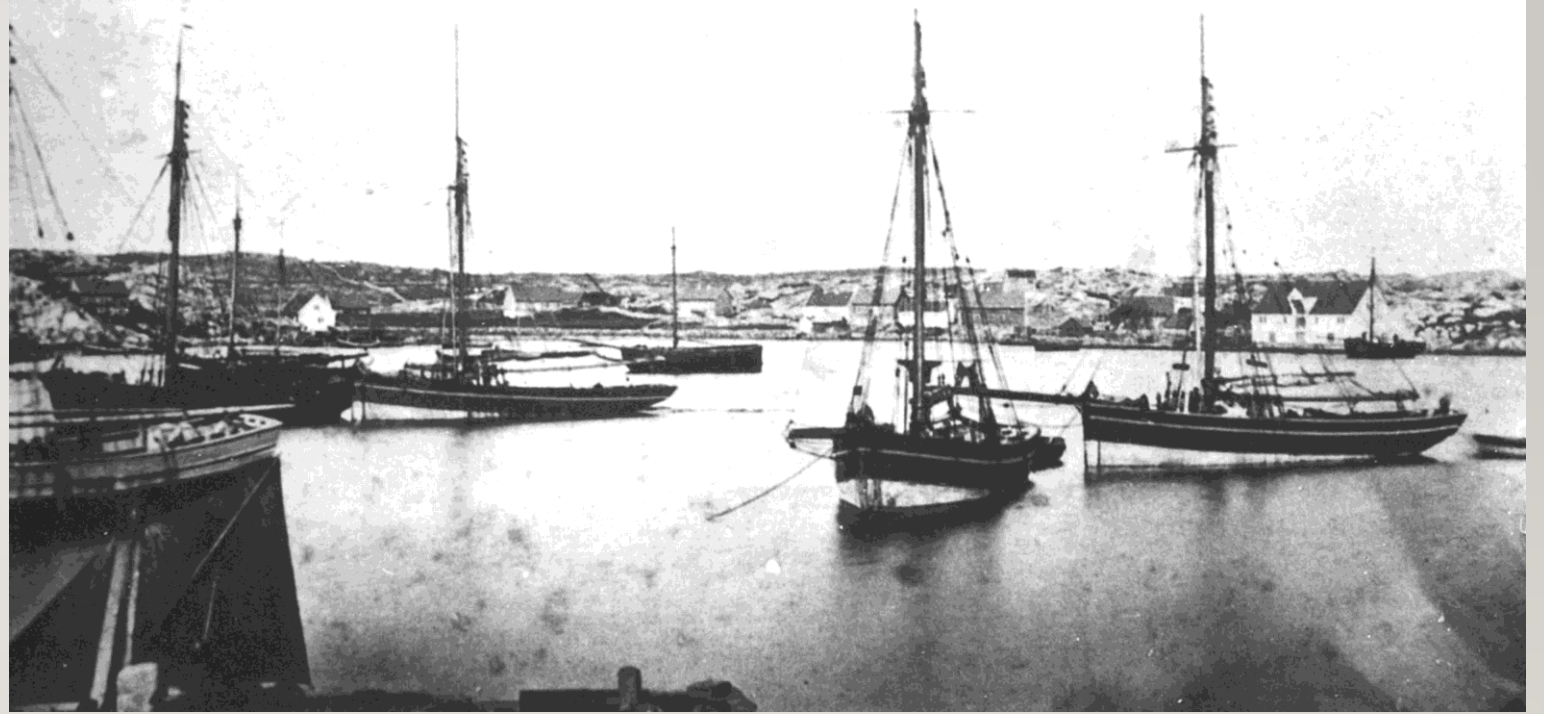
Stavanger utviklet seg til by og handelssted.

Tananger og Risavika hadde dårlig veiforbindelse til Stavanger.

Aktiviteten gikk derfor gradvis nedover.

PÅ 1600-TALLET BEGYNTE AKTIVITETEN Å TA SEG OPP

- Hollenderne var på den tiden verdens mektigste sjøfartsnasjon.
- De var ofte inne i Ryfylke å kjøpte tømmer og lenger nord, tørrfisk.
- De oppdaget at i skjærgården utenfor Sola, var det en enda mer eksklusiv vare, nemlig hummer.
- Dette førte til at det fra siste del av 1600-tallet kom jevnlig nederlandske bysser, skip med brønn for å kjøpe hummer.
- Fram til ca. 1720 var det nederlenderne som dominerte hummeroppkjøpet, men etter det tok engelskmennene mer og mer over.

Det eldste kjente bilde fra Tananger angivelig tatt i 1863. Vi ser her fire engelske hummerbysser.

Sildefisket på 17-1800-tallet

Norscobasen 15.7. 1968 – Store ambisjoner

